

MÜLLER PÉTER

ANYÁM
TITKOS
KÖNYVE

Rivaldafény Kiadó
Budapest, 2021

Két évvel ezelőtt kinyitottunk a padláson egy spárgával át-kötött vén koffert, és találtunk benne egy ócska kis kazettás magnót, meg egy csomó magnószalagot.

Kiderült, hogy anyám magnóra mondta élete legfontosabb emlékeit.

Úgy, ahogy éppen eszébe jutott.

Hónapokig ült félhomályos szobájában, és mesélte a csodákat. Hogyan szeretett bele kislányként egy felnőtt férfiába, majd lett később vadul szerelmes az apámba, milyen volt az esküvőjük és a keserves nászéjszakájuk egy jéghideg vonatban... hogyan próbálta elveszteni szüzességét és esett velem teherbe.

Hallgatom anyámat, s megtudom, miket gondolt rólam, amikor a méhében voltam, s belülről adtam neki életjeleket.

Rejtélyes kapcsolatban állt velem.

„Jön az én ismeretlen ismerősöm, álmomban láttam a kis pofáját.”

Ez voltam én. A történetekben néha úgy hív: „az én író fiam”.

Elmondta, mit érzett abban a pillanatban, amikor megszült és ránézett a bömbölő arcomra. Látni akarta, „ki ez?”. És első gondolata az volt, hogy „én ezt ismerem!”... Mesélt gyerekkoráról, eperjesi családjáról, a nehéz házasságáról, a válásáról, az utána következő hol boldog, hol zűrés férfikapcsolatairól; mesélt arról, hogyan teremtett színházat valaha eperjesi nagypám mézárósüzlete felett, az emeleten.

Elmesélte, hogyan mondott le élete nagy álmáról, a színészet-ről... miattam... föl kellett nevelnie... Hogyan élte át két világháború poklát... elmondta a magnónak élete legrejtettebb titkait.

Kincset találtunk a kofferben.

Lányom és fiam a kazettákat legépelgették, s én elolvastam a kéziratot.

Sírógörcsöt kaptam.

Soha életemben így nem sírtam még. Üvöltöttem, sokáig.

Nem tudtam abbahagyni.

Becsuktam az ablakomat, ne hallják az utcán, mert jajgattam a megrendüléstől.

Ha meghallotta a túlvilágon, bizonyára ő is megrendült.

Nem nekem mesélt.

Saját magának.

El is mondja az egyik kazettán, hogy önmagának beszél. Nem is remélte, hogy én ezt a csodálatos monológját valaha megtalálom. „Saját színházamban nemcsak életem történetét és főszerepét játszom – de a néző és mesém hallgatója is én magam vagyok.”

Én már öreg íróként bukkantam erre a kincsre.

Véletlenül.

Csak annyit simítottam rajta, amennyit a könyvvé váló hanganyag megkívánt.

Együtt dolgoztam a régóta eltávozott, túlvilági anyámmal.

A felvételeken sokat nevet. Sír is néha. És énekel. Úgy érzi, rekedt már a hangja, de azt akarja, hogy a dalai fennmaradjanak. Sokszor ismételi, és időnként bosszankodik, amikor a szalag megakad.

Anyám nagy mesélő volt.

Könyve lényegében egy csodálatos monológ.

Teli humorral, derűvel, komédiával és tragédiával.

A felvidéki emberek egyébként is kedélyes mesemondók, műfajuk az anekdota. Ezek rendszerint igen gazdag, mély történetek. Úgy hívják, pripovitkák.

Életem legszebb művének – művünknek – tartom ezt a könyvet.

Nem vagyok mindentudó az irodalomtörténetben, de azt hiszem, példátlan, hogy egy író az édesanyja szemével látja önmagát, és annak halála után könyvet ír vele.

Én hogyan láttam őt, tudom.

Írhattam volna róla egy regényt.

De ahogyan ő látott engem, önmagát, az apámat, a családomat, hogyan fogantam, és miket gondolt, amikor még a méhében voltam, hogyan élte a magyar történelem közveszélyes poklát, a szerelmet, a női sorsot, és egyáltalán az életet, azt csak most tudtam meg, a „titkos könyvből”.

Nem hittem volna, hogy valaha társszerzője leszek a régen halott édesanyámnak.

És még valami...

Az a szem, amivel ő látott, egy bölcs asszony derűs tekintete.

Nagy tanítás rejlik minden meséjében. És korszerű. Az ő könyve tanít meg, hogyan kell ezen a tébolyult Földön és itt, ebben a „balsorstól régóta tépett” hazánkban játékosan nemcsak élni, hanem vidáman túlélni minden bajt.

Ez manapság a legidősebb tanítás.

A mesterem volt.

Meséljen hát nekünk.